

ภาคผนวก ข.

- รายนามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)
- หนังสือขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- สรุปความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑. ระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จำนวน ๘ ท่าน คือ

๑.๑ ดร.ขวัญใจ โกเมศ เลขาธิการมูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๑.๒ นายอนันต์ สุวรรณรัตน์ อธิบดีกรมการข้าว สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๑.๓ นายเอ็นนู ซื่อสุวรรณ อธิการบดีผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๑.๔ นายศุภชัย สดากการ ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อพัฒนาการเกษตรและชนบท ดูแลด้านเกษตรอินทรีย์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

๑.๕ อ.เสรี กล้าน้อย ผู้บริหารโรงเรียนชาวนา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๑.๖ นายจำเนียร จินจัน ผู้บริหารโรงสีข้าวชุมชน อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๑.๗ นายไพโรจน์ ตันติกุล เจ้าหน้าที่ด้านเกษตรอินทรีย์ สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๐

๑.๘ นายสุวัฒน์ ทรัพย์ะประภา เจ้าหน้าที่โรงเรียนชาวนา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท

๒. สมาชิกโครงการ จำนวน ๕ ท่าน

๒.๑ นางบุปผา นาดนารี สมาชิกธนาคารข้าว อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๒.๒ นางวรรณ บานไม่รู้โรย สมาชิกธนาคารข้าว อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๒.๓ นายสำออง เกิดคล้าย สมาชิกโรงสีชุมชน อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๒.๔ นางสาวธิดา เกิดคล้าย สมาชิกโรงสีชุมชน อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๒.๕ นางแฉล้ม สุขสมภักดิ์ สมาชิกโรงเรียนชาวนา อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๒๕๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcru.ac.th

๒๕

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน ศาสตราจารย์ ดร. วิชาญ วิชาญ (ดร. วิชาญ วิชาญ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธินนท์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชสประจักษ์บัณฑิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
ประกอบการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ดร. วิชาญ วิชาญ
25/7/60

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขขร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธินนท์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๔๔

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๑๕๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

รับรองอธิบดีกรมการข้าว	
รับที่	๔๐๑๓
วันที่	๑๗ ก.ค. ๖๐
เวลา	๑๖.๒๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมการข้าว (นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา รัชสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง
 “วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
 ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
 อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
 วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
 ประกอบการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
 ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขขร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๙๙

(นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)
อธิบดีกรมการข้าว

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๖๕

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอง่วงน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๒๘

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน ประธานกรรมการมูลนิธิส่งเสริมศาสนา (วัดบ่อน้ำ ชัดธรรม)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง
 “วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
 ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
 อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
 วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
 ประกอบการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
 ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

๐๖๓๓
 1๗๗
 7 ก.ค. 60

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขจร)
 รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๙๔๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๑๕๕

๕๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน *มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (อำนวยการ)*

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธินนท์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชต์ประจักษ์บัณฑิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง
“วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
ประกอบการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ฉันได้เรียนแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขขร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธินนท์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๙๙

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๕ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๑๕๕

2

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน ๑๗๗๖ จ.สงขลา ทศวันต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธินนท์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง “วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขพร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุธินนท์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๑๔๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน นายวิชาญ วัฒนวิทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา ศาสนพิธี ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
ประกอบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขขร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๙๙

ศิริพรรณ สุทธิพันธ์

นายวิชาญ วัฒนวิทย์

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๐๕๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๘๘ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

① เรียน ผอ. มอ. (สพ. (มอ/พ)รณ ๗๗๗๑๑๑)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา ศาสนา ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
ประกอบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

②

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ คุภะกร)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๔๔

② ขอแสดงความนับถือ ขอขอบคุณ ผอ. มอ. (สพ. (มอ/พ)รณ ๗๗๗๑๑๑) และคณาจารย์ทุกท่าน

(นายไพฑูริย์ ตันจิกร)

จัดการมจร. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๑๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๒๕

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ ทรพ.๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
ประกอบการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขขร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๔๙

จีนสิงห์ทอง

นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๖-๓ ๐๕๑-๘๖๐-๕๙๑ ๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๑๔๔

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๘๘ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcru.ac.th

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน กองบริหาร มหาวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา ราชภัฏรำไพพรรณี ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
 “วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
 ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
 อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
 วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
 ประกอบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
 ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ คุชกร)
 รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๔๙

บัณฑิตวิทยาลัย
 ผปค. ภาควิชา

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๐๔๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน นางอรภา นามวิมลวิเศษ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชกาลที่ ๑๖ ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์เรื่อง
“วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
ประกอบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขขร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๕๕๖๐ ๗๔๙๙

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๐๔๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๒๘

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน พลตำรวจตรี เกดดลัช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำดุขฎีนิพนธ์เรื่อง
 “วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
 ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
 อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
 วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
 ประกอบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
 ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขพร)
 รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๙๙

๕

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๐๒๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน นาง ศาสตราจารย์ เกจิธิดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา ภาควิชา รัชสประจำตัวนิสิต ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
 “วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
 ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
 อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
 วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
 ประกอบการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
 ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขขร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทธิพันธ์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๙๙

ฉันทาสัมภาษณ์

กวิธก ๖๖๑๑๖๐

ที่ ศธ ๖๑๐๑.๑/๖๔๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
 www.mcu.ac.th

๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลประกอบการวิจัย

เรียน นางเคตต์ สุทนต์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์/เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางศิริพรรณ สุทนต์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
 พระพุทธศาสนา ภาควิชา ศาสนา ราชภัฏรำไพพรรณี ๕๕๐๑๕๐๕๘๒๙ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
 “วัฒนธรรมข้าว: กระบวนการผลิตและการบริโภคตามวิถีพุทธ” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน
 ประกอบด้วยการค้นคว้าวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Study)
 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) ต่อ key informants เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย ขณะนี้
 อยู่ในขั้นตอนการสำรวจความคิดเห็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการทำ
 วิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้นิสิตสัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
 ประกอบการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ส่วนวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ นิสิตจะเป็นผู้
 ประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ สุขจร)
 รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิสิตผู้ทำวิจัย: นางศิริพรรณ สุทนต์ โทร. ๐๙ ๔๕๖๐ ๗๔๙๙

ศิริพรรณ สุทนต์

11 มิถุนายน ๒๕๖๐

ข้อคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

๑) ดร.ขวัญใจ โกเมศ เลขาธิการมูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กล่าวถึงงานอนุรักษ์อาชีพชาวนาตามพระราชดำริขององค์พระบิดาแห่งการอนุรักษ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ว่าทางมูลนิธิได้จัดทำโครงการอนุรักษ์ชาวนาไทยและทายาทเกษตรกรมืออาชีพขึ้น โดยทั้ง ๒ โครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์อาชีพชาวนา ด้วยการนำเอาเยาวชนรุ่นลูกหลานชาวนามอบบรมด้านทักษะ ความรู้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติต่ออาชีพชาวนาให้เห็นคุณค่า เกียรติ และศักดิ์ศรีในการเป็นชาวนา

ดังนั้น การสืบทอดอาชีพชาวนาต่อลูกหลานคงยังมีตลอดไป แต่จะมีการปรับเปลี่ยนให้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเป็นตัวช่วยในการประกอบอาชีพ เพื่อผลผลิตที่สูงขึ้น แทนการปลูกเพื่อไว้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ผลิตเป็นธุรกิจ การค้า เพื่อส่งออก เป็นการผลิตชาวนารุ่นใหม่ด้วยใจที่อยากเป็นชาวนาจากเดิมที่พ่อแม่ไม่สนับสนุนเพราะกลัวลูกลำบาก เหนื่อยยาก ได้เงินน้อยไม่คุ้มค่าเหนื่อย

ส่วนในด้านพิธีกรรมต่างๆ ยังพอมีทำอยู่บ้าง แต่มักจะเปลี่ยนแปลงไป มักไม่ค่อยเห็นความสำคัญ ไม่เห็นประโยชน์ เช่น การไหว้แม่โพสพ ใส่กระจก ไปไหว้เวลาข้าวตั้งท้องก็ค่อยๆ หายไป เพียงแต่ไม่ทำลายดินก็ถือว่าเป็นการเคารพแล้ว หรือการแห่นางแมวก็หายไปเพราะไม่เห็นผลว่าฝนตกจริง และปัจจุบันก็มีกฎหมายคุ้มครองสัตว์ การเอาแมวใส่กรงแห่ไปตามทางและสาदन้าใส่แมว ก็ถือเป็นการทารุณสัตว์ จึงไม่มีทำกัน

๒) นายอนันต์ สุวรรณรัตน์ อธิบดีกรมการข้าว ได้พูดถึงภารกิจของกรมการข้าวที่มีต่อชาวนา คือ การวิจัย ส่งเสริม อนุรักษ์ ดูแลชาวนา ทั้งด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ปรับปรุงพันธุ์ข้าว ผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดีให้กับชาวนา โดยทำตามพระราชดำริของรัชกาลที่ ๙ ซึ่งมีพระราชดำริให้กรมการข้าวดูแลข้าวทั้งระบบ คือ ให้ชาวนามีการปรับปรุงและผลิตข้าวพันธุ์ดี

ถือเป็นหน้าที่ของกรมการข้าวในการที่จะดูแลชาวนาให้มีการปรับเปลี่ยนการทำงานในรูปแบบใหม่ พัฒนาพันธุ์ข้าวแจกจ่ายให้ชาวนารวมทั้งชาวเขาด้วย ส่งเสริมให้ผลิตข้าวให้มีไว้บริโภคในครัวเรือน เก็บไว้ทำเมล็ดพันธุ์และส่งออกตลาดขายได้ ผลผลิตข้าวปัจจุบันดีขึ้น ชาวนาลูกหลานรุ่นใหม่ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการทำนามากขึ้น

ส่วนในเรื่องพิธีกรรมต่างๆ ยังพอมีทำกันอยู่บ้าง โดยกรมการข้าวจัดทำขึ้นในโครงการอบรมชาวนา เช่น การบูชาแม่โพสพ บุญข้าวใหม่ การลงแขกเกี่ยวข้าว แต่รูปแบบจะน้อยลง ซึ่งวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ดีต่อประเทศชาติ ก็ควรจะสนับสนุนให้มีตลอดไป

๓) นายเอ็นนู ซื่อสุวรรณ ผู้บริหารธนาคารข้าว กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของธนาคารข้าว พูดถึงชีวิตชาวนาเมื่อก่อนเป็นชีวิตครอบครัวของหมู่บ้าน ชุมชน มีความสัมพันธ์กันฉันท์ญาติสนิท มิตรสหาย ทุกอย่างจึงเอื้ออาทรช่วยเหลือกัน เมื่อถึงฤดูกาลทำนาเพาะปลูกทุกฝ่ายจะช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนแรงงาน ซึ่งกันและกันตั้งแต่ปักดำต้นกล้าไปจนถึงการเกี่ยวข้าวนวดข้าว จนถึงการขายข้าวเข้ายุ้งฉางที่เรียกว่าการลงแขกนั่นเอง ซึ่งนับเป็นระเบียบสังคมที่วัฒนธรรมข้าวได้สร้างขึ้นมาโดยเฉพาะ

วัตถุประสงค์ของธนาคารข้าว

๑. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้สำนึกในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
๒. เพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนผู้ยากจนให้ได้กู้ยืมข้าวไปใช้บริโภคและทำพันธุ์ในฤดูทำนา
๓. เพื่อให้ธนาคารเป็นแหล่งกลางในการรวบรวมข้าวไว้ขายในราคายุติธรรม
๔. เพื่อให้ผู้มีฐานะดีช่วยเหลืออนุเคราะห์ผู้ยากจน

วิธีการดำเนินการ

การดำเนินงานธนาคารข้าวถือเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน และเป็นกิจกรรมที่ประชาชนเป็นผู้ดำเนินการในลักษณะชุมชนช่วยชุมชน โดยทางราชการเป็นผู้คอยเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งมีหลักการสำคัญ ดังนี้

๑. การจัดตั้งธนาคารข้าว จัดตั้งในท้องที่ที่ขาดแคลนข้าวบริโภค ประชาชนยากจนต้องซื้อข้าวบริโภคในราคาแพง หรือกู้ยืมจากนายทุนโดยเสียดอกเบี้ยแพง
๒. ข้าวกองทุนของธนาคารเก็บไว้ที่ยุ้งหรือฉาง ที่สร้างขึ้นเป็นส่วนกลาง ถ้าไม่มีฉางกลางจะฝากไว้ตามยุ้งหรือฉาง ของผู้นำหรือผู้มีจิตศรัทธาให้ยืมใช้ได้
๓. ผลกำไร (ดอกเบี้ย) ที่เกิดจากการดำเนินงานธนาคารข้าว ให้นำเข้าเป็นกองทุนดำเนินกิจกรรมธนาคารเท่านั้น
๔. ธนาคารข้าวให้การสงเคราะห์และให้บริการในลักษณะให้เปล่า ให้โดยแลกแรงงาน ให้ยืม และให้กู้

๕) นายศุภชัย สถาการ ผู้บริหารด้านเกษตรอินทรีย์ พูดถึงการทำเกษตรอินทรีย์ ดังนี้ คือ

ความหมายของเกษตรอินทรีย์

๑. หมายถึง ระบบการผลิตที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสุขภาพดิน ระบบนิเวศและผู้คน เกษตรอินทรีย์พึ่งพาอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และวงจรธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ แทนที่จะใช้ปัจจัยการผลิตที่มีผลกระทบทางลบ เกษตรอินทรีย์ผสมผสานองค์ความรู้พื้นบ้าน นวัตกรรมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เป็นธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้คนและสิ่งมีชีวิตต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. หมายถึง ระบบการจัดการการผลิต การเกษตรแบบองค์รวมที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพโดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุพิษจากการสังเคราะห์และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ ที่ได้มาจากเทคนิคการดัดแปลงพันธุกรรม หรือพันธุวิศวกรรม มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์และคุณภาพที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน

๓. หมายถึง การเกษตรที่สร้างสรรค์ให้เกิดระบบนิเวศ การเกษตรที่ยั่งยืน ผลผลิตที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคมีการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อม โดยใช้หลักการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ ในระบบการเกษตร ให้มีการผสมผสานเกื้อกูลซึ่งกันและกัน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์เป็นการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น เศษเหลือของพืชใช้เป็นอาหารสัตว์และปลา มูลและซากสัตว์ของปลาใช้เป็นปุ๋ยของพืชและเป็นอาหารจุลินทรีย์ที่ช่วยปรับปรุงดิน พืชตระกูลถั่วช่วยตรึงไนโตรเจนในรูปอาหารพืช เป็นต้น

การจัดการดินและธาตุอาหาร มาตรฐานเกษตรอินทรีย์มักกำหนดให้ใช้อินทรีย์วัตถุ (จากพืชหรือสัตว์) ที่ผลิตได้เองในไร่นา สำหรับเป็นปุ๋ยให้ธาตุอาหารสำหรับพืช แต่ถ้าอินทรีย์วัตถุนั้นมีอาหารไม่เพียงพอ จึงค่อยหาอินทรีย์วัตถุจากภายนอกมาใช้เสริม

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่จะเน้นที่การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธีและวิธีกลเป็นหลัก เพื่อสร้างสมดุลของระบบนิเวศการเกษตร ทำให้พืชที่เพาะปลูกพัฒนาภูมิคุ้มกันโรคและแมลง

การป้องกันมลพิษ การปนเปื้อนและการปะปน โดยปกติ เกษตรกรควรมีการป้องกันดิน น้ำ และผลผลิตเกษตรอินทรีย์จากการปนเปื้อนมลพิษและสารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตร รวมถึงโลหะหนัก และมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชน ซึ่งถ้าแปลงผลิตของเกษตรกรได้รับการประเมินแล้วว่ามีความเสี่ยงจากการปนเปื้อน เกษตรกรจะต้องจัดการป้องกันและลดปนเปื้อนลง

ท่ามกลางความวุ่นวาย เร่งรีบและสับสนของผู้คนบนโลกในวันนี้ ต่างคนต่างมุ่งทำมาหากิน เรื่องอาหารการกินเป็นเรื่องใหญ่ต่อการมีชีวิตอยู่ ภาระของการเลือกอาหารการกินเป็นของทุกชีวิต ดังนั้น **ตลาด** ที่มีอาหารการกินให้ผู้คนได้เลือกซื้อ เลือกกิน อย่างสบายใจ ปลอดภัยไร้สารพิษ สารเคมีตกค้าง นั่นคือ **ผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์**

๕) อ.เสรี กล้าน้อย ผู้บริหารโรงเรียนขาวนา พุดถึง โรงเรียนขาวนาในจังหวัดชัยนาท เริ่มกำเนิดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยใช้เงินทุนร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เปิดโรงเรียนขึ้นโดยเล็งเห็นว่าขาวนาทำนาแบบดั้งเดิมตามๆ กันมาจนในที่สุดประสบปัญหาขาดทุน

โรงเรียนขาวนาจะช่วยแก้ปัญหาที่ขาวนาทำกันมาแบบไม่ถูกวิธี เช่น การใช้สารเคมีซึ่งเป็นอันตราย การใช้ธาตุอาหารที่ไม่ถูกระยะเวลาของข้าว การใช้ยาฆ่าแมลงผิดวิธีซึ่งเป็นอันตราย โดยจะสอนการทำนาที่ถูกวิธี ลด ละ สารเคมี การใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ไม่เหลือตกค้าง

ไม่ได้สอนในเรื่องพิธีกรรมต่างๆ แต่ก็มีทำกันบ้าง ทำเป็นกลุ่มในโรงเรียน เช่น พิธีไหว้แม่โพสพ มีการส่งเสริมให้เด็กรุ่นใหม่ที่รักงานเกษตรมาเรียน ๒๐ สัปดาห์ แล้วกลับไปประกอบอาชีพทำนาแนวใหม่ เพราะเด็กไม่เคยเรียนรู้เรื่องเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ทำงานจากบริษัท โรงงาน เมื่อเศรษฐกิจไม่ดีจึงอยากกลับบ้านทำอาชีพของบิดามารดา

๖) นายจำเนียร จินจัน เจ้าหน้าที่โรงสีชุมชน และเป็นผู้ลงมือสีข้าวด้วย ทำนาเองด้วย เมื่อขาวนานำข้าวมาจะต้องชั่งโดยเครื่องชั่งของโรงสีเอง จะดูความชื้นถ้าเกิน ๑๕% จะไม่รับ บางครั้งก็คิดเป็นเงิน แต่บางครั้งจะหักจากร้าและแกลบที่สีได้เป็นค่าจ้าง ใน ๑ วัน จะสีได้ประมาณ ๒ ตัน ทำการทุกวัน ไม่มีวันหยุด

ส่วนตัวเองเป็นชานาด้วย ตั้งใจจะให้ลูกสืบทอดต่อเพื่อรับมรดกพ่อแม่ไว้ ส่วนด้านพิธีกรรมยังมีอยู่เป็นบางอย่าง เช่น ทำขวัญแม่โพสพเพียงอย่างเดียว เพราะไม่ค่อยมีผู้ใหญ่บอกเล่าถึงพิธีเดิมๆ ต่อไปรุ่นลูกหลานคงทำไม่ถูกแล้ว อาจสูญหายถ้าไม่มีใครจะอนุรักษ์ไว้

๗) นายไพโรจน์ ตันทิกุล เจ้าหน้าที่ด้านเกษตรอินทรีย์ ให้ความเห็นส่วนตัวว่า ปัจจุบันมีโครงการทายาทเกษตรกรรมมืออาชีพ โดยมูลนิธิอาจารย์จำเนียร สารนาถ กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร่วมกันทำขึ้น เพื่อสืบทอดอาชีพชาวนาไม่ให้สูญหาย ก็คิดว่าโครงการนี้น่าจะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์อาชีพชาวนา เพราะเด็กที่มาสมัครจะเป็นกลุ่มที่มีใจรักในอาชีพพ่อแม่ จึงมาเรียนรู้มาอบรมเทคนิคใหม่กลับไปใช้ จึงคิดว่าอาชีพชาวนายังคงอยู่ยาวนาน

ในส่วนของพิธีกรรมต่างๆ ก็ยังพอมีหน่วยงานที่ช่วยอนุรักษ์ประเพณีเดิมไว้ เช่น มูลนิธิข้าวไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินการตามรอยพระยุคลบาทองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งพระองค์ทรงเป็นพระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย ดังนั้น ในด้านพิธีกรรมต่างๆ ก็น่าจะพอมีบ้างจนถึงรุ่นลูกหลานต่อไป

๘) นายสุวัฒน์ ทรัพย์ประภา เจ้าหน้าที่โรงเรียนชาวนา เป็นผู้ทำการสอนวิชาการปลูกข้าว โดยสอนให้ใช้ปัจจัยที่มีในท้องถิ่น สอนให้คิดเป็น คิดเอง มีเหตุผล เนื่องจากอาจารย์เรียนอิทธิกรรมมาด้วย จึงสอดแทรกธรรมะในการสอนทุกครั้ง ใช้หลักธรรมแทรกในการสอน

อาชีพชาวนารุ่นลูกหลานไม่อยากทำเพราะเห็นว่าพ่อแม่ทำแล้วมีหนี้สินมาก เหนื่อย ลำบาก จึงไม่ค่อยอยากทำ แต่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่บางคนจบปริญญาโทกลับเปลี่ยนความคิดมาทำนาเพื่อสืบทอดอาชีพพ่อแม่ ได้อยู่บ้าน กินข้าวที่ปลอดสารพิษ ข้าวที่ปลอดภัย โดยนำความรู้สมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ในการทำนา

ในเรื่องของพิธีกรรมไม่ค่อยทำ มีเหลือเป็นบางอย่าง เช่น การไหว้แม่โพสพ จะรวมกลุ่มกันทำ ซึ่งก็น่าคงอนุรักษ์ไว้เพราะเป็นประเพณีดั้งเดิม แต่ถึงแม้ไม่ได้ทำ พวกเราก็นำสารเคมีไปฉีดในนาถือเป็นการรักษาดินด้วย

๙) สมาชิกธนาคารข้าว นางบุปผา เนตนารี และนางวรรณ บานไม่รู้โรย ทั้งสองคนเข้ามาเป็นสมาชิกธนาคารข้าวประมาณ ๒ ปี ใช้บริโภค กู้ธนาคารข้าวในเรื่องของเมล็ดพันธุ์ รวมทั้งปุ๋ยและของใช้ในครัวเรือน เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จก็จะนำเงินมาใช้คืน ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ

ทั้งสองคนทำนาพอเก็บไว้บริโภคเท่านั้น เพราะไม่มีลูกหลานช่วยทำ และไม่อยากให้ลูกรับอาชีพทำนาต่อ เพราะเหนื่อย เงินน้อย คนอื่นเห็นว่าเป็นอาชีพต่ำต้อย แต่ลูกชอบอยากทำ อยากอยู่กับพ่อแม่ ดูแลพ่อแม่ และเห็นว่าปัจจุบันอาชีพชาวนาได้รับการยกย่องขึ้นมา

ส่วนในเรื่องพิธีกรรมยังมีการทำพิธีไหว้แม่โพสพและพิธีทำขวัญข้าวเมื่อเกี่ยวข้าวเสร็จ ทำรวมกันในกลุ่มหมู่บ้าน แต่คิดว่าต่อไปคงจางหายไปเรื่อยๆ ถ้าไม่มีใครสืบทอดต่อกันมา

๑๐) สมาชิกโรงสีข้าวชุมชน นายสำออง และนางสาธิตา เกิดคล้าย ใช้บริการโรงสีข้าวชุมชนมานาน ๓ - ๔ ปี บางครั้งก็ไม่ได้จ่ายเป็นเงิน แต่เค้าจะหักรำและแกลบเป็นค่าสี แต่ถ้าจ่ายเป็นเงินจะคิดราคา ๑๐ บาท ต่อ ๑ ถัง มีที่นา ๑๐ ไร่ พอทำไว้บริโภค รุ่นลูกไม่ชอบทำนาเพราะกลัวเหนื่อย ลำบาก อยากให้ลูกเรียนสูงๆ แต่พิธีกรรมต่างๆ ไม่มีทำแล้ว เมื่อก่อนรุ่นปู่ย่าทำอยู่ พิธีไหว้แม่โพสพ บุญข้าวใหม่ พอนานไปลืมนึกไม่ได้ทำ

๑๑) สมาชิกโรงเรียนชวนา นายแฉล้ม สุขสมภักดี อาชีพทำนาและได้มาเรียนในโรงเรียนชวนา มากับลูกชายซึ่งคิดว่าจะเป็นชวนาต่อจากพ่อแม่ เพราะชอบและจะรับสืบทอดต่อ แต่พ่อแม่ไม่อยากให้ทำกลัวลูกลำบาก เมื่อมาเรียนเอาวิชากลับไปใช้ ลดต้นทุน ได้ผลผลิตดีขึ้น สุขภาพดีขึ้นเพราะไม่มีสารเคมี เพราะฉีดยาเป็นสมุนไพร ไม่เป็นอันตราย

ชีวิตการทำงานละแวกนั้น ทำกันแบบต่างคนต่างทำ บางคนทำไม่ไหวก็ใช้รถแทรกเตอร์เข้ามาช่วย ตอนเด็กๆ จำได้ว่าการลงแขกเกี่ยวข้าวกัน พอโตขึ้นเลิกทำแล้วเพราะต่างคนต่างทำ บางคนก็ใช้รถเกี่ยวข้าวจึงไม่ต้องมารวมตัวกัน ต่อไปพิธีกรรมคงหายหมด อยากให้มีเหมือนเดิมแต่ไม่มีหน่วยงานใดจะมาช่วยอนุรักษ์ไว้